

ROSEMARIE FRANZ, *Der Kachelofen. Entstehung und kunstgeschichtliche Entwicklung vom Mittelalter bis zum Ausgang des Klassizismus*. Graz, 1969, 194 p., 609 fig., 20 pl. color.

Creație a mediului cultural de limbă germană (p. 7) soba de teracotă ia naștere, probabil, în Alpi, de unde va cunoaște în decursul secolelor o răspândire generală.

Scopul monografiei, pentru că este o monografie a sobei de teracotă, este acela de a lămuri origini, de a sesiza căi de evoluție, particularități zonale, curente artistice. Curente artistice pentru că unele piese ajung să reprezinte adevărate opere de artă. Bogăția culorilor, fastul ornamental, profilul inedit trezesc uimirea și admirația. Soba de teracotă de la Nürnberg, care are ca ornament o răstignire executată în spirit protestant (datată 1540—1550), soba din palatul de la Poppendorf de lângă Weiz-Austria (datată în a doua jumătate a secolului al XVI-lea), soba de faianță, sobă care-și începe în a doua jumătate a sec. al XVI-lea evoluția, de la Rosenberg (Elveția), soba de teracotă cu scene mitologice de la Salzburg (ultimul sfert al secolului al XVI-lea) sau soba de faianță de la Seidenhof-Zürich sînt numai

cîteva piese de excepțională valoare artistică.

Începînd din secolul al XIV-lea și pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sobele de teracotă sînt produse ale atelierelor meșteșugărești. Odată cu intensificarea procesului de industrializare în secolul al XIX-lea apare producția cu serie a acestor sobe, care aduce cu sine o dispariție a ineditului, a unicatului și care impune o standardizare a cărei urmare firească a fost scăderea valorii artistice.

Se stabilesc centre de producție sau „dinastii” de meșteșugari, ca de exemplu familia Hafner de la Graz, sînt abordate probleme de istoria artei laice sau religioase, este analizată influența marilor curente culturale europene (renaștere, baroc) asupra producției acestor sobe, într-un cuvînt probleme complexe și dificile, dar priceperea și erudiția autoarei reușește să ne ofere o imagine limpede și cuprinzătoare a evoluției acestor piese de-a lungul a peste șase secole.

Radu Harhoiu